

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

03 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vitalie Gavriliță, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 ianuarie 2017, în cauza penală în privința lui:

*Panainte Nicolae xxx, născut la
xx.xx.xxxx, originar și locuitor în xxx,*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 06.06.2016 - 20.10.2016;

Instanța de apel: 06.12.2016 - 26.01.2017;

Instanța de recurs: 10.04.2017- 03.05.2017.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Hîncești din 20.10.2016, *cauza fiind examinată în baza art. 364¹ Cod de procedură penală*, Panainte Nicolae a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsă sub formă de închisoare pe termen de 9 (nouă) luni, cu executarea acesteia în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe termen de 2 (doi) ani.

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei principale sub formă de închisoare a fost suspendată condiționat, cu numirea termenului de probă de 1 (unu) ani.

A fost admisă parțial acțiunea civilă înaintată de partea civilă Stratulat Elena, fiind dispusă încasarea din contul lui Panainte Nicolae în beneficiul lui Stratulat Elena prejudiciul material cauzat prin infracțiune, în sumă de 670,421 (șase sute șaptezeci) lei 42 bani, echivalentul bănesc al prejudiciului moral cauzat prin infracțiune, în sumă de 10 000 (zece mii) lei; despăgubirea lunară pentru vătămarea integrității corporale și a sănătății în sumă de 1 500 (una mie cinci sute) lei, calculată pentru perioada 14 martie 2016 – 13 martie 2017, în sumă totală de 18 000 (optsprezece mii) lei și cheltuielile de judecată suportate pentru acordarea asistenței juridice în sumă de 4 000 (patru mii) lei. În rest, pretențiile părții civile în partea încasării prejudiciului moral, au fost respinse ca fiind nefondate.

A fost dispusă încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 860,10 (opt sute șazizeci) lei, 10 bani, de la care a fost scutită partea civilă la înaintarea acțiunii.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța a constatat că Panainte Nicolae, la 14 martie 2016, aproximativ la ora 14.00, conducând autoturismul de model „Skoda Fabia” cu n/î XXX xxx, deținând permis de conducere valabil pentru categoria mijlocului de transport pe care-1 ghida, se deplasa pe timp de zi pe traseul din sat. Lăpușna r-nul Hîncești, pe partea dreaptă a carosabilului.

Aflându-se în apropierea oficiului poștal din localitate, în timpul începerii deplasării, n-a ținut permanent seama de împrejurări, n-a apreciat corect situația reală pe drum în care se afla vehiculul în momentul respectiv, prin ce a încălcat cerințele pct. 39 alin. (1) al Regulamentului Circulației Rutiere (RCR), conform căruia, înaintea începerii deplasării, reîncolonării sau altei schimbări a direcției de mers, conducătorul de vehicul trebuie să se asigure, că această manevră va fi executată în siguranță și nu va crea obstacole pentru ceilalți participanți la trafic și manifestând neglijență criminală în circumstanțele mai sus expuse, nu a reacționat adecvat și ca urmare a tamponat pietonul Stratulat Elena, căreia, conform concluziei raportului de expertiză medico-legală nr. 105D din 22.04.2016, în rezultatul impactului i-au fost cauzate excoriația centrului interparietal a capului, fractură închisă a maleolei mediale a gambei piciorului stâng, ce se califică ca vătămări corporale medii.

3. Împotriva sentinței inculpatul a declarat apel, prin care a solicitat repunerea în termen a acestuia și admiterea lui cu casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie redus prejudiciul moral.

În motivarea cererii declarate, apelantul a invocat că de pe 03 până la 16 noiembrie 2016 s-a aflat la tratament, fapt ce a făcut imposibilă depunerea apelului în termenul stabilit. A mai indicat apelantul că, cuantumul prejudiciului moral, dispus prin sentință este exagerat și contravine rigorilor de practică judiciară la acest compartiment.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 ianuarie 2017, s-a dispus repunerea în termen și admiterea apelului declarat de inculpat cu casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri în latura pedepsei și latura civilă după cum urmează.

Panainte Nicolae, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin.(1) Cod penal se pedepsește cu închisoare pe termen de 9 (nouă) luni fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

Conform art. 90 Cod penal pedeapsa numită s-a suspendat condiționat cu stabilirea unui termen de probațiune de 1 (unu) an.

S-a încasat de la Panainte Nicolae în beneficiul lui Stratulat Elena cu titlu de prejudiciu moral, suma de 8 000 (opt mii) lei.

În rest sentința a fost menținută.

4.1. Audiind opiniile participanților la proces, cercetând suplimentar probele administrate de către instanța de fond și apreciindu-le din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, călăuzindu-se de propria convingere, Colegiul a constatat că instanța de fond a stabilit că starea de fapt și acțiunile inculpatului au fost încadrate corect în dispoziția art. 264 alin.(1) Cod penal – *încălcarea regulilor de securitate a circulației, de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății.*

Concomitent, instanța a reiterat că instanța de fond a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind pedeapsa principală aplicată inculpatului în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, ținând cont de prevederile art. 61 alin. (1) și art. 75 Cod penal.

Colegiul, cu referire la argumentul invocat în cererea de apel privind repunerea în termen, a reținut că, inculpatul deși a fost prezent la pronunțarea sentinței, a fost în imposibilitate de a depune apelul în termenul stabilit, prezentând în acest sens probe care confirmă că din 03 până la 16 noiembrie 2016, s-a aflat la tratament (f.d. 108), și astfel, apelul depus la 17.11.2016, este considerat ca fiind depus în termenii legali, or, potrivit art. 403 alin. (1) Cod de procedură penală, apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate.

Analizând hotărârea instanței de fond, Colegiul a menționat că, sancțiunea infracțiunii incriminate inculpatului prevede pedepse alternative sub formă de amendă, muncă neremunerată în folosul comunității și închisoare, la caz pedeapsa complementară fiind una alternativă și nu obligatorie.

Astfel, efectuând o analiză a sancțiunilor prevăzute de Codul penal s-a constatat că în cazul în care pedeapsa complementară este prevăzută pentru mai multe feluri de pedepse principale din sancțiunea articolului, legislatorul indică expres, că pedeapsa complementară se aplică „în toate cazurile”, în cazul art. 264 alin. (1) Cod penal, pedeapsa complementară „de privare de dreptul de a conduce mijloace de transport” este prevăzută doar pentru pedeapsa principală - închisoare, nefiind indicat că aceasta poate fi aplicată în toate cazurile.

De asemenea, Colegiul indică că, pedeapsa stabilită inculpatului urmează să corespundă atât principiului proporționalității, cât și scopului prevăzut în art. 61 Cod penal, urmând a fi dozat corespunzător atât quantumul, cât și modalitatea de executare a acesteia. Pedeapsa este echitabilă atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane.

Colegiul a reținut aspectele legate de persoana inculpatului, și anume că este pensionar (f.d.122), se caracterizează ca o persoană disciplinată cu un înalt simț de răspundere față de lucrul încredințat, se bucură de autoritate în mijlocul cetățenilor,

fost consilier local, nu are antecedente penale, se poartă frumos în comunitate și în locurile publice (f.d. 121), este bolnav oncologic fiind diagnosticat cu melanom a pielii spatelui (f.d.108,123), are la întreținere un copil invalid din copilărie de gradul II (f.d. 118), a achitat prejudiciul încasat prin infracțiune în sumă de 16 000 lei (f.d.119.120), circumstanțe care în opinia Colegiului penal sunt împrejurări ce constituie excepție de la starea obișnuită a lor și a personalității inculpatului.

Astfel, având ca reper faptul că inculpatul regretă cele săvârșite, ceea ce denotă conștientizarea faptelor sale prejudiciabile, acesta a recuperat benevol prejudiciul cauzat în mărirea posibilităților, urmând ca să mai achite încă 2 000 lei, Colegiul a conchis că este rațional ca în privința acestuia să fie stabilită pedeapsa fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

Referitor la solicitarea privind încasarea prejudiciului moral, Colegiul a concluzionat că aceasta urmează a fi admisă, or, suma încasată de prima instanță cu titlul de prejudiciu moral în cuantum de 10 000 lei, este excesivă, prin prisma jurisprudenței naționale, or cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, ca acesta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

Astfel, s-a constatat că partea vătămată a avut incontestabil suferințe psihice și fizice și acest prejudiciu moral urmează a fi pus pe seama inculpatului, însă, statuând pe bază echitabilă, Colegiul a conchis că urmează a fi micșorat cuantumul prejudiciului moral încasat de la inculpat în beneficiul părții vătămate de la 10 000 lei până la 8 000 lei, or instanțele judecătorești, la determinarea mărimii prejudiciului moral în echivalent bănesc sunt în drept să ia în considerație și alte circumstanțe probatoare prin actele pricinii, în particular, situația familială și materială a persoanei care poartă răspundere pentru cauzarea prejudiciului moral părții vătămate.

5. Împotriva deciziei instanței de apel, recurs ordinar declară procurorul care invocând prevederile art. 427 alin.(1) pct. 10) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia cu menținerea sentinței fără modificări, deoarece apelul inculpatului greșit a fost admis.

În susținerea recursului indică că aplicarea în privința inculpatului a unei pedepse fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, este una prea blândă. Mai mult, ca circumstanță care indică la necesitatea aplicării pedepsei complementare este și comiterea de către inculpat a mai multor contravenții ce atentează la securitatea circulației rutiere. Toate aceste momente, luate în cumul, demonstrează că pedeapsa stabilită de către instanța de apel nu este una echitabilă în raport cu gravitatea faptei, consecințele, persoanei inculpatului cât și comportamentului acestuia după comiterea infracțiunii.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar în baza materialelor din dosar, Colegiul penal în unanimitate decide inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, *instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că acesta este vădit neîntemeiat.*

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.*

Erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Raportând aceste prevederi la speța examinată, Colegiul penal reține, că recursul depus, are ca temei pct. 10) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală care stipulează că *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.*

Colegiul consideră că, temeiul pentru recurs semnalat de recurent nu este incident în prezenta cauză, iar instanța de apel și-au motivat just soluția adoptată, acordând deplină eficiență prevederilor art.7,61,75 Cod penal și art. 364¹ Cod de procedură penală.

Așa cum se reține din doctrina penală, în cazul săvârșirii unei infracțiuni instanța de judecată este singură în măsură să înfăptuiască nemijlocit acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis acea infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a quantumului pedepsei.

Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolului din Codul penal, în baza căruia a fost condamnat inculpatul.

De asemenea, se reține că, la individualizarea pedepsei trebuie avut în vedere principalul criteriu - gradul de pericol social al faptei săvârșite care se măsoară după quantumul pedepsei prevăzute de textul învinător, urmând ca celelalte două criterii alăturate și distincte - persoana infractorului și împrejurările care atenuează sau agravează răspunderea penală să fie luate în considerație după ce instanța și-a format opinia cu privire la gradul de pericol social concret al activității infracționale săvârșite.

În speță, la aplicarea pedepsei inculpatului în privința căruia a fost admisă procedura simplificată de judecare pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, instanța de apel a luat în considerare atât prevederile alin. (8) art. 364¹ Cod de

procedură penală, cât și prevederile art. 75,76 și 78 Cod penal care reglementează modalitatea individualizării pedepselor persoanelor condamnate.

Colegiul evidențiază că instanța de apel stabilind pedeapsa inculpatului, corect a reținut aspectele legate de persoana acestuia, și anume că este pensionar, se caracterizează ca o persoană disciplinată cu un înalt simț de răspundere față de lucrul încredințat, se bucură de autoritate în mijlocul cetățenilor, fost consilier local, nu are antecedente penale, se poartă frumos în comunitate și în locurile publice, este bolnav oncologic, are la întreținere un copil invalid din copilărie de gradul II, a achitat părții vătămate prejudiciul încasat prin sentință, circumstanțe care în opinia instanței de apel sunt împrejurări care au permis a nu aplica ultimului pedeapsa complementară sub formă de privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

Din acest punct de vedere se conchide că, de fapt, în cauză nu s-a comis eroarea de drept prevăzută în pct. 10) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală la care se face trimitere deci, nu persistă temeiul de casare a soluției adoptate, pedeapsa stabilită inculpatului fiind aplicată de către instanța de apel în limitele legii, din care considerente se impune inadmisibilitatea recursului ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) și alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vitalie Gavriliță, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 ianuarie 2017, în cauza penală în privința lui Panainte Nicolae, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată publicată la 31 mai 2017.

Președinte:

Nicolae Gordilă

Judecători:

Liliana Catan

Ion Guzun